

Anni Pesonen: Kirkosta metsään –

Ari Kokkonen: Mystiikkaa etsimässä.

Anni Pesonen: Minä olen Anni Pesonen.

Ari Kokkonen: Ja minä olen Ari Kokkonen.

Anni Pesonen: Me puhuimme jo yhdessä jaksossa mystiikasta Raamatussa tai mikä on mystiikkaa Raamatussa. Meillä oli sellainen ajatus, että tavallaan kaikki, joka saa ihmisen huomaamaan, että näinhän se Jumala toimii myös minussa ja juuri nyt. Raamattu on täynnä kertomuksia, jotka kuvaavat ihmisen sielua tai ihmisen sisintä, tai ainakin toimivat sellaisina vertauskuvallisina näytelminä, jotka voisivat kuvata sitä todellisuutta. Ja jotka myös vievät Jumalan kohtaamiseen ja kuvaavat sitä. Sen lisäksi mystiikassa on kysymys myös sanattomasta tasosta ihmisessä ja Jumalan kohtaamisesta nimenomaan sillä sanattomalla tasolla. On tasoja, joihin sanat eivät ylety ollenkaan ja merkittävin kokemus Jumalasta on myös siellä.

Ari Kokkonen: Näkyykö tämä jollain tavalla Raamatussa? Sanaton yhteys ja mielen hiljeneminen. Näkyykö se siellä jossain? Äkkiä voisi ajatella, että jos Jumala on vain sanattomasti, niin eihän siitä sitten pysty kirjoittamaan.

Anni Pesonen: Sepä se! Ja se [Raamattu] on kirja täynnä sanoja. Ehkä osittain se on nimenomaan tuollaisissa vertauskuvallisissa elementeissä. Pilvi, joka johtaa ja tuulen humina, jossa Jumala puhuu, mutta minä kyllä itse ajattelen ja uskon, että Jeesus kyllä nimenomaan opetti rukousta. Ja vaikka sitä ei missään sanota suoraan, että se on sanatonta rukousta, niin siitä huolimatta sanattoman rukouksen kokemuksen myötä se on alkanut tuntua jotenkin elävältä. Minusta tuntuu, että kun Jeesus kertoi tosi paljon niitä vertauksia Jumalan valtakunnasta, niin minusta tuntuu, että mitä enemmän rukoilee ja mitä enemmän rukoilee sanoitta, sitä enemmän tuntuu selvältä, että ne kuvaukset Jumalan valtakunnasta ovat itse asiassa opetusta rukouksesta, ja kuvaavat myöskin sitä sanatonta yhteyttä. Tai ehkä nimenomaan sitä.

Ari Kokkonen: Minäkin havahduin jossain kohdin ihmettelemään sitä, että ihan kuin Jeesus ei ihan hirveästi opettaisi rukousta opetuslapsilleen. Minä oikein pysähdyin miettimään tätä, että kun Jeesus itse vetäytyi jonnekin, niin mitä Hän siellä oikein teki? Miksi Hän ei kerro niille opetuslapsille, että miten heidän kuuluisi rukoilla. Jeesushan opettaa Isä Meidän -rukouksen Matteuksen evankeliumissa, ja itse asiassa sitä ennen Hän opettaa rukouksesta, että ”kun te rukoilette, niin menkää huoneeseenne ja laittakaa ovi kiinni perässänne ja rukoilkaa Isääne joka on salassa. Älkää rukoilko ääneen kuten pakanat tekevät”. Tästä tulee äkkiä mieleen se, että pitää mennä rauhassa jonnekin omaan huoneeseen rukoilemaan sitä Isä meidän -rukousta, mutta **[Thomas] Keating**, joka on kehittänyt tätä sydänrukousta, niin hän oli itse asiassa sitä mieltä, että tämä opetus viittaisi juuri tällaiseen hiljaiseen rukoukseen. Että se huone tarkoittaisi paikka meidän sisällämme, jonne me rukouksessa menemme ja olemme hiljaa. Kun panemme oven kiinni perässämme, niin me jotenkin suljemme maailma tai aistimaailma ulkopuolelle, jätetään se huomiotta. Hänellä on ihan hyvä pointti siihen, taas kerran noin yliopisto-opintojen puitteissa, niin voi olla samaa mieltä siitä, mitä se Keating sanoo siitä, että ei heillä siihen aikaan ollut kauheasti omia huoneita. Tänä päivänä meillä on elintaso niin hyvä, että meillä on ainakin täällä Suomessa oma huone, mutta Jeesuksen aikaan ei ollut vaan ihmiset asuivat yhdessä suurissa porukoissa ja taloissa. Ja opetuslapset, joille [Jeesus] opetusta piti, kulkivat paikasta toiseen. Itse asiassa heillä ei varmaan ollut tällaista konkreettista huonetta minne mennä ja laittaa ovi kiinni.

Anni Pesonen: No, ei todellakaan ollut. Sinänsä on hyvinkin voinut olla vertauskuvallinen opetus.

Ari Kokkonen: Mutta hei, onko Jeesuksella muita opetuksia, jotka voisivat viitata tähän sanattomaan rukoukseen?

Anni Pesonen: Minusta tuntuu, että minulle se sanaton rukous saa nämä opetukset jotenkin hehkumaan, mutta se on minusta selvää, että rukoilemisesta ne puhuvat ja yhteydestä Jumalaan. Jos ajattelee niitä Jumalan valtakunnan vertauksia, niin minusta on ylipäättään ihanaa, että ne ovat vertauksia. Nehän ovat sellaisia, että kerrotaan nyt joku aika arkinen ja maanläheinen juttu, ja sitten ihmiset saavat itse funtsata mitä se sitten tarkoittaa.

Ari Kokkonen: Tuleeko sinulla mieleen joku sellainen vertaus, joka tuntuisi erityisesti puhuvan tästä sanattomasta rukouksesta?

Anni Pesonen: Minusta tuntuu, että siellä [Raamatussa] on paljon sellaisia vertauksia siitä, miten ihminen oikeastaan voi vaan odottaa ja Jumala jotenkin hiljaa toimii. Ja ne ovat sellaisia ilon ja luottamuksen vertauksia. Minun mielestäni ihan yksi parhaista on tämä, joka aikaisemmassa raamatunkäännöksessä oli ”hapate”, se on niin kuin taikinajuuri käytännössä, joka sekoitetaan taikinaan, joka yksinkertaisuudessaan on lähinnä jauhoa ja vettä ja ehkä vähän ruokaöljyä. Mutta se ajatus on se, että siellä se vaan kuplii. Ja jos olet leiponut taikinajuurella, niin sehän tarvitsee paljon aikaa, se pitää puoli vuorokautta aikaisemmin sekoittaa se taikinajuuri. Ja jotenkin minä ajattelen, että se kuvaa sitä rukoilijaa. Hän vaan istuu mielen hiljaisuudessa. Siinä on käynnissä joku prosessi, joka siinä kuplii ja pulputtaa, ja oikeastaan se ei voi tehdä itse mitään sen asian edistämiseksi kuin vain olla. Minusta se on ihana vertaus, että tässä se koko ajan hissukseen tapahtuu.

Ari Kokkonen: Minä korona-aikaan innostuin tekemään tuon hapanjuuren ja tekemään siitä pitsaa, ja sen jälkeen minusta tuntui, että minä tosiaan tajusin tämän vertauksen, koska kun minä lähdin sitä tekemään ihan jauhoista ja vedestä sitä systeemiä, niin olisiko minusta mennyt viikko siitä kun minä aloin sitä pitsaa leipomaan, että ne pitsat oli tosiaan leivottu.

Anni Pesonen: Joo. Ja sitten toinen, aika vähän käytetty vertaus on, koska se ei kuulu kirkkovuoden perussysteemeihin, niin Markuksen evankeliumissahan on tämä, että miten maanviljelijä kylvää siemenen peltoon ja eihän sitten voi muuta tehdä kuin odottaa, pitkän kauden. Hän vain nukkuu ja nousee, hän ei voi muuta kuin päivä toisensa jälkeen tehdä duunit ja mennä nukkumaan. Ei sitä voi edistää, se on se vilja, joka itsekseen orastaa ja kasvaa. Itsestään se maa tuottaa viljan. Se on minusta myös tällainen Jumala tekee työtään hiljaisessa rukouksessa omaan tahtiinsa. Tai sitten sinapinsiemen, miten pieni asia tämä on alussa ja miten valtava siitä kasvaa, niin sekin on sellainen riemukas vertaus. Tai kylväjä. Tuntuu, että asiat menevät pieleen ja sitten miten mahtavan sadon Jumala kasvattaa. Sekin on sellainen ”Jumala toimii”, mikään ei voi lopulta estää Jumalan toimintaa etenemästä tai onnistumasta. Nämä ovat minusta yksi asia, Jumala toimii itsekseen -vertaukset.

Ari Kokkonen: Näissä kuitenkin tämä Jumalan toiminta edellyttää ihmiseltä rukousta, että ne siemenet tuolla pellossa kasvavat tosiaan ihan ilman ihmisen panostusta siihen. Mutta sitten taas jos sinä asetut rukoilemaan, vaikka se olisi nyt hiljaista rukousta, jossa sinä itse asiassa pyrit olemaan itse asiassa tekemättä mitään, että eikö se siemen kasva minussa jos minä en tee tätä rukoukseen asettumista?

Anni Pesonen: Siellä on sitten toisenlaisia vertauksia, joista ensimmäinen on tämä päätyyppi, oikean valinnan -vertaukset, että ihmisen pitää ymmärtää mikä on tärkeintä ja satsata siihen. Ja tätähän on peltoon kätetty aarre, löytää jotakin mahtavaa ja sitten tajuaa, että voi vitsi, minun pitää myydä koko omaisuus ja ostaa juuri tämä pelto, jossa tämä aarre on piilossa. Tai kauppias etsii kallisarvoisia helmiä ja sitten hän löytää sen makeimman ja tajuaa, että kaikki muut ovat myytävää, että tämän minä pystyn ostamaan, koska tämä on oikeasti arvokkain ja paras. Tai vaikka suuret pidot. Sehän on kuva

elämästä, että meillä on todellakin kaikkea työhön liittyvää, meillä on parisuhteeseen, ihmissuhteisiin liittyvää, meillä on kaiken aikaa kaikkea sähellystä, joka on tärkeätä, ja silti Jumala kutsuu sillä lailla, että tule nyt. Että valitse tulla tänne, tämä on nyt tärkeintä. Minä luulen, että nämä oikean valinnan - vertaukset ovat myöskin sellaisia, että pitää valita Jumala, haluta satsata siihen. Ja ehkä uhratakin jotain sen teen, että sitten minä en voi samalla tavalla, ainakaan sitä aikaa käyttää johonkin muuhun.

Ari Kokkonen: Tuosta tulee itselle mieleen se, että voisiko se olla jotain sentapaista, että ikään kuin tässä hiljaisessa rukouksessa minä teen tilaa sille Jumalan siemenelle kasvaa minun elämässäni, vähän niin kuin kitkeä rikkaruohoja siitä ympäriltä. Tai siirrän syrjään asioita, jotka varjostavat sitä taimea, joka siinä on kasvamassa, että se pääsisi kasvamaan.

Anni Pesonen: Niin. Että sinä asetut jotenkin siihen, että sinä otat sen ajan ja tilan, ja sinä annat Jumalalle sen ajan ja tilan ja mahdollisuuden vaikuttaa, ja vielä oman suostumuksenkin siihen. Vaikka sitten käytännössä se rukouksen aika on sellaista pitkällistä odottamista, ja jotenkin sellaista valppaana pysymistä ja siihen sisäiseen valppauteen ja odotteluun palaamista.

Ari Kokkonen: Eikös Jeesus koko ajan käskekin, että valvokaa? Monessa kohtaa.

Anni Pesonen: Joo, tämä on ehkä se kolmas laji näitä Jumalan valtakunnan vertauksia, jotka minun mielestäni hyvin vahvasti liittyvät rukoilemiseen, ja voisivat liittyä myös sanattomaan rukoilemiseen. Siis nämä odottamisen vertaukset ja valvomisen vertaukset. Niin kuin vaikka se, että isäntä on jossain [...], ja tiedetään, että se tulee joskus tämän yön aikana, ja sitten vaan täytyy pysytellä valppaana ja pitää talo kondiksessa ja tuli palamassa, ja varmaan miten kaikella tavalla sitä aiotaan hoitaa, kun se viimeinkin tulee. Siinä ei vaan voi mennä nukkumaan ja toivoa, että kömpiköön äijä sisään sitten kun huvittaa. Minusta sanattomassa rukouksessa ollaan nimenomaan hiljaa, valppaana ja odotetaan, vaikka mitään ei tunnut tapahtuvan. Tai morsiusneidothan ovat toisenlainen tarina siitä odottamisesta ja valmiina olemisesta. Ehkä ne ovat tarina myös siitä, että on ainutkertaisia mahdollisuuksia. Jos ei odota ja valitse oikein ja valmistaudu, niin jotain voi missata lopullisesti.

Ari Kokkonen: Eli jos ei ole valppaana, niin ei osaa tarttua hetkeen?

Anni Pesonen: Niin juuri. Ja toisaalta sanaton rukous on ihan hirveän paljon nykyhetkessä olemista. Se on jatkuvasti siihen nyt kuluvaan hetkeen palaamista, sitähan se odottaminen ja valppaus ovat. Ennen kaikkea minusta näissä Jeesuksen vertauksissa on joku sellainen valtava ilo ja sellainen positiivinen henki. Siinä halutaan välittää jotakin, joka koetaan ihan valtavan tärkeäksi, ja valtavan myönteiseksi myös.

Ari Kokkonen: Sinulla tuli taas tuo ilo tuossa, josta minäkin taisin puhua aluksi. Sitä ajattelee, että Jumala tuntuu ilona.

Anni Pesonen: Onhan se ilo, ihan jos ajattelee, että Jumalan valtakunnan vertauksissa se symboli sille Jumalan kohtaamiselle on juhla. Jos nimenomaan on kysymys siitä, että kutsutaan suureen juhlaan, jonne pitää vain oivaltaa tulla. Tai miten tuhlajapoika -vertaus loppuu siihen, että häntä tullaan vastaan ja halataan ja puetaan juhlavaatteisiin. Ja sitten on juhlata, joissa on laulua ja tanssia ja ihanaa ruokaa. Ne ovat tietysti siinä nälkäisessä ajassa varmasti olleet nimenomaan kuvia sellaisesta ihanimmasta, johon elämässä voi päästä. Kuvia täyttymyksestä.